

1. ชื่อโครงการ โครงการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อบริการสังคม
ชุดรายการ “ท่องเที่ยวตามกลอนสุนทรภู่”

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ สถาบันวิทยุโทรทัศน์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

3. หลักการและเหตุผล

สุนทรภู่เป็นกวีที่มีผลงานดีเด่นประทับใจคนไทยทั้งปวงตั้งแต่โบราณมาถึงปัจจุบัน นับเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งที่เกิดที่ชาติเกิดทุน และยังได้รับการยกย่องจากองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้เป็นบุคคลสำคัญผู้มีผลงานทางด้านวัฒนธรรมดีเด่น พร้อมทั้งจัดงานฉลองเนื่องในวันครบรอบ 200 ปีเกิดของสุนทรภู่ในวันที่ 26 มิถุนายน 2529 อย่างมโหฬาร

ผลงานต่างๆ ที่สุนทรภู่ได้เขียนขึ้นมามีมากมายหลายประเภท ได้แก่ นิราศ นิทานคำกลอนและบทละคร สุภาษิต เสภา แบบเรียน เท่กล่อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิราศต่างๆ ของสุนทรภู่เป็นผลงานโดดเด่นที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมของไทยในอดีตได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการท่องเที่ยวชมรอยสุนทร ตามเส้นทางนิราศที่สุนทรภู่ได้พรรณนาไว้ จะทำให้ได้รับความรู้ ไปพร้อมๆ กับความเพลิดเพลิน โดยเลือกนิราศ 3 เรื่องแรกในชีวิตของสุนทรภู่ขึ้นมาผลิตรายการโทรทัศน์ คือ นิราศเมืองแกลง นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง

นิราศเมืองแกลงเป็นนิราศเรื่องแรกของสุนทรภู่สันนิษฐานว่าแต่งในสมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2350 ตอนมีอายุประมาณ 20 ปี เมื่อครั้งเดินทางไปหาบิดาที่เมืองแกลง นิราศพระบาท ท่านได้แต่งไว้ปลาย พ.ศ. 2350 เมื่อครั้งที่เป็นมหาดเล็กอยู่ในพระองค์เจ้าปฐมวงศ์ พระโอรสกรมพระร าชวังหลัง ได้ตามเสด็จพระองค์เจ้าปฐมวงศ์ ซึ่งทรงผนวชอยู่วัดระฆังโฆสิตาราม ขึ้นไปนมัสการพระพุทธบาทในเดือน 3 (วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2350) นิราศภูเขาทอง แต่งราว พ.ศ. 2371 ในสมัยรัชกาลที่ 3 เมื่อครั้งที่สุนทรภู่ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุจำพรรษาอยู่ ณ วัดราชบูรณะหรือวัดเลียบ และได้เดินทางไปกรุงเก่าโดยทางเรือ

จึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวตามรอยเส้นทางนิราศของสุนทรภู่เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ซึ่ง จะทำให้ผู้ชมรายการได้เห็นสภาพแวดล้อมจริงในปัจจุบัน เข้าใจศิลปวัฒนธรรมไทย และวิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ริมเส้นทางที่ผ่านไปได้อย่างดี

4. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 4.1 เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมไทย
- 4.2 เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมไทย
- 4.3 เพื่อเชิดชูเกียรติสุนทรภู่ กวีเอกของโลกซึ่งเป็นที่รู้จักและได้รับการยกย่องเทิดทูน

5. วิธีดำเนินการ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 5.1 จัดตั้งทีมผลิตรายการ ประกอบด้วย ที่ปรึกษาเนื้อหา (รองศาสตราจารย์ ดร. ราณี อธิชัยกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์) ผู้เขียนบท ช่างภาพ ผู้ดำเนินรายการ
- 5.2 กำหนดประเด็นรายการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมไทย
- 5.3 วางแผนกำหนดรายละเอียดในการผลิตรายการ ได้แก่
  - ช่วงที่ 1 การเดินทางท่องเที่ยวตามรอยเส้นทางนิราศของสุนทรภู่
  - ช่วงที่ 2 เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมที่มีการพรรณานิราศกับสภาพปัจจุบัน มีการสัมภาษณ์นักประวัติศาสตร์ ประกอบ
  - ช่วงที่ 3 นำเสนอวิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ระหว่างเส้นทางการเดินทาง อาจมีการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ระหว่างเส้นทาง หรือเมธีชาวบ้าน ประกอบ
  - ช่วงที่ 4 คำคมในนิราศที่ประทับใจ / จบรายการ
- 5.4 ดำเนินการผลิต
- 5.5 เผยแพร่ทาง STOU Channel และ TV Online

6. เป้าหมายในการดำเนินงาน

รายการ “ท่องเที่ยวตามรอยสุนทรภู่” ความยาวรายการละ 25 นาที จำนวน 10 ตอน นำเสนอเดือนละ 1 ตอน ติดต่อกัน

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 มหาวิทยาลัยได้ชุดรายการวิทยุโทรทัศน์เกี่ยวกับความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมไทย
- 7.2 มหาวิทยาลัยได้ส่งเสริมความรู้ และมีส่วนร่วมในการ彰เอกลักษณ์ความเป็นไทย

8. งบประมาณ ใช้งบประมาณแผ่นดินปี พ.ศ.2555

ตารางผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์
ชุดรายการ “ท่องเที่ยวตามรอยสุนทรภู่”

ตอนที่	เรื่อง	รายละเอียด/ประเด็น
1	กำเนิดสุนทรภู่	- นำเสนอประวัติสุนทรภู่ว่าเป็นใคร มีชีวิตอยู่ในสมัยใด - ผลงานต่างๆ ของสุนทรภู่ - นิราศคืออะไร
2	ท่องเที่ยวตามรอยนิราศเมืองแกลง-1	นำเสนอข้อมูลสาระแหล่งท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ที่ผ่านได้แก่ วัดแจ้ง (วัดอรุณราชวราราม) วัดสามปลื้ม (วัดจักรวรรดิราชาวาส) สำเพ็ง (วัดปทุมคงคาราม) ดาวคะนอง วัดดอกไม้ บางผึ้ง ปากลัด บางระเจ็ด (บางกระเจ้า) ศาลพระประแดง คลองสำโรง ทับนาง บางพลี บางโกลน บางกระเทียม หัวตะเข้ ปากตะคลอง คลองบางเหี้ย บางป่อ
3	ท่องเที่ยวตามรอยนิราศเมืองแกลง-2	นำเสนอข้อมูลสาระแหล่งท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ที่ผ่านได้แก่ บ้านระกาด บางสมัคร บ้านมะพร้าว บางวัว บางมังก (บางปะกง) เขาสามมุก (เขาสามมุข) บางปลาสร้อย (จังหวัดชลบุรี) บ้านไร่ บางพระ ศรีมหาราชา (ศรีราชา) บางละมุง พัทยา ศาลเจ้าริมเขาวาง นาจอมเทียน (หาดจอมเทียน) หัวขวง ห นอง ชะแ้ว บางไผ่
4	ท่องเที่ยวตามรอยนิราศเมืองแกลง-3	นำเสนอข้อมูลสาระแหล่งท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ที่ผ่านได้แก่ พงค้อ พุศร หัวอิรัก หัวพะยูน ชากขาม หัวโป่ง หัวพร้าว ระยอง บ้านแลง บ้านตะพง คลองกรุ่น ศาลเจ้าชาวสมุทร บ้านแกลง ตะพานยายเหม หลมทองหลาง ปากลาน บ้านกร้า บ้านพงค้อ บ้านพงอ้อ

ตอนที่	เรื่อง	รายละเอียด/ประเด็น
5	ท่องเที่ยวตามรอยนิราศพระบาท-1	นำเสนอข้อมูลสาระแหล่งท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ที่ผ่านได้แก่ บางจาก สามเสน บางพลัด บางซื่อ บางซ່อน ตลาดแก้ว ตลาดขวัญ ปากเกร็ด บางพูด บางพื้ง บางหลวง บ้านกระแซง สาม โลก บ้านกระบือ
6	ท่องเที่ยวตามรอยนิราศพระบาท-2	นำเสนอข้อมูลสาระแหล่งท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ที่ผ่านได้แก่ เกาะใหญ่ราชคราม เกาะเกิด บางปะอิน เกาะพระ เกาะเรียน วัดธรรมาราม คลองสระปทุม พระราชวังโบราณและวังหลัง วัดแม่นางปลื้ม หัวรอ ท่าศาลาเกวียน บ่อโพง ปากจั่น บางระกำ
7	ท่องเที่ยวตามรอยนิราศพระบาท-3	นำเสนอข้อมูลสาระแหล่งท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ที่ผ่านได้แก่ นครหลวง (อำเภอ นครหลวง จ . พระนครศรีอยุธยา) แม่ลา อรัญญิก ตะเคียนด้วน ศาลาลอย วังตะไล บ้านขวาง นาประโคน บางโขมด ตำบลบ่อโสก หนองคนที ศาลาสามแฉก เขาดก สระขอ พระพุทธบาท ธารเกษม
8	ท่องเที่ยวตามรอยนิราศภูเขาทอง-1	นำเสนอข้อมูลสาระแหล่งท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ที่ผ่านได้แก่ วัดราชบูรณราชวรวิหาร หน้าวัง (พระบรมมหาราชวัง) หน้าแพ (ตําหนักแพ) หอพระอัฐิ วัดประ โคนปัก (วัดคูสิดาราม) โรงเหล้า (โรงงานสุราบางยี่ขัน) บางจาก บางพลัด
9	ท่องเที่ยวตามรอยนิราศภูเขาทอง-2	นำเสนอข้อมูลสาระแหล่งท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ที่ผ่านได้แก่ บางโพธิ์ บ้านฉนวน วัดเขมาภิรตาราม ตลาดแก้ว ปากเกร็ด บ้านใหม่ บางเดื่อ บางหลวง
10	ท่องเที่ยวตามรอยนิราศภูเขาทอง-3	นำเสนอข้อมูลสาระแหล่งท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ที่ผ่านได้แก่ เชียงราก (เชียงราก) สาม โลก บ้านจิว เกาะใหญ่ราชคราม ตำบลกรุงเก่า ทำหน้าจวน วัดหน้าพระเมรุ เจดีย์ภูเขาทอง